

Rätt till en andra chans - om unga med brottsregister och vägen till arbetslivet

Medverkande:

Hans Grönqvist, professor i nationalekonomi. Svenska kriminalpolitiska laboratoriet (SKAL) Linnéuniversitetet.

Valmir Jusufi, enhetschef AMF.

Morteza Mohammadian, ungdom som deltar i stadens ungdomssatsning, nu anställd hos NSR.

Riad Haddouche, head of people and culture, Nowaste Logistics AB.

Moderator: Peter Ekström, Innovation och transformation, Helsingborgs stad.

Bakgrund

Ungdomar som bor i socialt utsatta områden döms tre gånger så ofta för brott jämfört med ungdomar i andra områden. Inte sällan finns en problematisk skolgång i bakgrunden och med otillräcklig utbildning och en prick i belastningsregistret stängs många dörrar på arbetsmarknaden. Hur bidrar vi till att personer med ett kriminellt förflutet blir anställningsbara och vilka insatser krävs för att möjliggöra rätten till en andra chans?

Trygghetsfrågan är idag högt prioriterad i Helsingborg, precis som sysselsättningsfrågan.

Syfte med detta seminarium: Vill få till det idag, att få de båda frågorna: trygghet och sysselsättning, att hänga ihop.

- Vad säger forskningen?
- Vad säger staden?
- Vad säger ungdomen/medarbetaren?
- Vad säger företaget som ger unga en andra chans?

Det här säger forskningen

Hans Grönqvist, professor i nationalekonomi.

- Individer som är lagförda personer har ökat i Sverige sedan 2013 med 25 %. Straffen har ökat och blivit längre - från 8 månader 2015 till 12 månader 2022.
- Individer med ett kriminellt förflutet blir mer synliga i samhället. Efterfrågan på information om dem ökar då också. Det finns idag ett ökat allmänintresse kring frågan.
- På vilket sätt kan individer påverkas av att ha ett kriminellt förflutet?

- Att bli "stämplad" som kriminell kan leda till att individer anammar en kriminell identitet.
- Rehabilitering kan försvåras om information om lagföringar når arbetsgivare och hyresvärdar.
- Straffet som utdelas vid lagföring kan i sig försvåra rehabilitering (t ex att lära sig begå brott i fängelse eller förlorad anknytning till arbetsmarknaden).
- Kan förstärka redan existerande ojämlikheter för grupper med högre relativ risk för lagföringar.
- Att bli lagförd och straffad kan dock också tänkas förbättra individernas möjligheter till rehabilitering eftersom lagföringar och straff kan ha en avskräckande effekt.

Vad kan samhället göra?

- insatser som kanske fungerar men som inte är utvärderade

- Införa "rehabiliteringscertifikat". Vissa delstater i USA beviljar ett intyg till individer som har avtjänat sina straff och visat gott uppförande som kan underlätta i jobbsökandet.
- Utbildning och matchning för personer med kriminellt förflutet.
- Kan hjälpa individer att skaffa nya färdigheter och knyta kontakter med arbetsgivare som är villiga att anställa dem.
- Göra det olagligt för arbetsgivare att från att diskriminera personer med ett brottsregister om det inte finns ett direkt samband mellan brottet och jobbet i fråga.
- Skattelättnader för arbetsgivare som anställer personer med brottsliga register. Denna typ av subventionerad anställning har generellt sett visat sig öka sysselsättningsgraden hos vissa grupper.
- Reformera rättssystemet för att minska risken för diskriminering.

AMF berättar om lägesbilder över 7 stadsdelar, 7 riskområden

Valmir Jusufi, enhetschef AMF.

AMF har två huvuduppgifter: Lösa kompetensförsörjningsfrågan och försörjningsstöd.

Trygghet och sysselsättningsfrågan går hand i hand. Vuxenutbildning och SFF fyller en viktig funktion här.

Vad säger lägesbilderna?

7 stadsdelar anses vara riskområden i Helsingborg:

Lägesbilderna beskriver sårbara förhållanden utifrån socioekonomiska variabler, polisanmällda

brott och offerundersökningar. De kvantitativa lägesbilderna är kompletterade med kvalitativa intervjuer samt platsbesiktningar av särskilt brottsbelastade platser i områdena.

Lägesbilderna utgör ett viktigt underlag för att skapa samordnade insatser och jobba mer kunskapsbaserat.

Målgruppen har blivit mer synlig och vi har blivit bättre på att kartlägga målgruppen.

Vad är nästa steg?

Utifrån lägesbilderna ta fram initiativ tillsammans med andra verksamheter för att ta fram fler insatser och åtgärder. Uppdraget framåt för alla förvaltningar är att jobba med trygghetsfrågan.

Möt Morteza, ungdom som deltar i stadens ungdomssatsning

Morteza Mohammadian 24 år, ungdom som deltar i stadens ungdomssatsning. Berättar om sin väg från försörjningsstödtagare till anställd på NSR.

Frågor till Morteza:

Hur viktigt var det för dig att få ett arbete?

- Det är jätteviktigt att man har sysselsättning annars är det lätt att man går tillbaka till kriminalitet och det blir bara värre och värre.

Vad motiverade dig att ta emot det här stödet och göra det här jobbet?

-Min familj har motiverat mig, att jag ska bygga mitt liv, vara en bra man och bilda egen familj. Jag vill ju allt detta och därför var jag tvungen att ta mig ur det där livet.

Nowaste ger unga en andra chans

"Vi har flera solskenshistorier men vi har också de där 50% som det skiter sig för."

Riad Haddouche, Head of people and culture, Nowaste.

Nowaste Logistics AB tillhandahåller skräddarsydda logistiklösningar. Deras värderingar: passion, nyskapande och ansvar utgör grunden i bolaget.

Nowaste arbetar oavbrutet med utbildningar och utvecklingsprogram som tillhandahåller verktyg för individen att nå såväl sina egna som företagets mål.

Riad berättar:

-Vi är ett företag som bygger på internrekrytering för dom som inte trodde på sig själv från första början. 95% av våra anställda är unga vuxna som inte vet vad de ska göra med sitt liv. Man tänker kanske först att man bara ska stanna ett halvår men så stannar man och så leder det till andra positioner i företaget som arbetsledare, teamleader och så vidare. Så ser det ut hos oss och detta är vår målgrupp. Vårt ansvar bygger på att identifiera folk som vill ur det kriminella nätverket. Vem ska ta hand om dessa? Ledarskapet bygger på positiva förebilder.

-Viktigt att också ha med sig är att man måste vilja ur kriminaliteten själv. Vi ska inte vilja mer än den vi engagerar oss i, menar Riad.

-Vi har även återvändare som också lyckats ta sig ur, det vill säga de börjar jobba hos oss och trillar sedan tillbaka till fängelse och sen i arbete igen. Ibland går det först att vända trenden andra eller tredje gången.

Övrig diskussion

Vad säger forskningen om hur man kan motivera att anställa individer/ungdomar med en kriminell bakgrund?

Det krävs ett kontinuerligt och långtgående arbete. Krävs också större och stabila företag. Mindre företag är rädda för risker med felrekrytering, konsekvenserna kan bli större.

Är det svårt att få med sig arbetsgivare?

Det är en utmaning. Det finns en vilja hos flera. Många vill samarbeta men när det är dags att testa i skarpt läge backar man. Medelstora företag vill gärna ta ett större intag men behöver stöd.

Är staden bra på att ge det stödet så man kan ta det steget?

Det är en prioriterad fråga men det finns mycket mer att göra.